

**Методичні рекомендації
учасникам засідання проблемної групи
учителів української мови і літератури
«Ознайомлення зі змістом Державного стандарту базової середньої освіти
(2020): особливості реалізації положень щодо мовно-літературної галузі»**

1. Для того, щоб учитель-словесник міг реагувати на виклики сучасності, бути конкурентоздатним у сучасному інформаційному просторі, сприяти активному сприйняттю навчального матеріалу, необхідно **широко популяризувати інформацію про зміст Державного стандарту базової середньої освіти (2020), зокрема про особливості реалізації положень мовно-літературної галузі**, що забезпечить своєчасну підготовку учителів української мови і літератури до реалізації державної політики щодо мовно-літературної освіти в умовах Нової української школи.

2. **Опрацювати інформацію про ціннісні орієнтири, які лежать в основі мети базової середньої освіти**, як-от: повага до особистості учня та визнання пріоритету його інтересів, досвіду, власного вибору, прагнень, ставлення у визначенні мети та організації освітнього процесу, підтримка пізнавального інтересу та наполегливості; забезпечення рівного доступу кожного учня до освіти без будь-яких форм дискримінації учасників освітнього процесу; дотримання принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників освітнього процесу та організації всіх видів навчальної діяльності; становлення вільної особистості учня, підтримка його самостійності, підприємливості та ініціативності, розвиток критичного мислення та впевненості в собі; формування культури здорового способу життя учня, створення умов для забезпечення його гармонійного фізичного та психічного розвитку, добробуту; створення освітнього середовища, в якому забезпечено атмосферу довіри, без будь-яких форм дискримінації учасників освітнього процесу; утвердження людської гідності, чесності, милосердя, доброти, справедливості, співпереживання, взаємоповаги і взаємодопомоги, поваги до прав і свобод людини, здатності до конструктивної взаємодії учнів між собою та з дорослими; формування в учнів активної громадянської позиції, патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій, державної мови; плекання в учнів любові до рідного краю, відповідального ставлення до довкілля. **Передбачити можливості для урахування зазначених цінностей у процесі реалізації соціокультурної змістової лінії чинних сьогодні програм з української мови і літератури**

3. **Задля утілення мети базової середньої освіти**, що полягає у розвитку природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формуванні компетентностей, необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, свідомому виборі подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовженні навчання на рівні профільної освіти або здобутті професії, вихованні відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу, та **мети мовно-літературної освітньої галузі**, в основі

якої є розвиток компетентних мовців і читачів із гуманістичним світоглядом, які володіють українською мовою, читають інформаційні та художні тексти, зокрема класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних), здатні спілкуватися мовами корінних народів і національних меншин, іноземними мовами для духовного, культурного й національного самовираження та міжкультурного діалогу, для збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, творчої самореалізації, формування ціннісних орієнтацій і ставлень, **використовувати компетентнісний потенціал чинних програм з української мови і літератури, що забезпечує через базові знання, уміння і ставлення формування ключових компетентностей, таких як** вільне володіння державною мовою, здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, математична, екологічна, інформаційно-комунікаційна, громадянські та соціальні, культурна компетентності, компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, підприємливість і фінансова грамотність, навчання упродовж життя, інноваційність.

4. З урахуванням особистісних якостей, особистого, соціального, культурного і навчального досвіду учнів; їх потреб та інтересів, які мотивують до навчання; знань, умінь та ставлень, що формуються в освітньому, соціокультурному та інформаційному середовищі, у різних життєвих ситуаціях; на основі забезпечення реалізації зазначених у чинних програмах з української мови і літератури очікуваних результатів **на уроках словесності створювати такі навчальні ситуації, які сприятимуть формуванню наскрізних умінь**, а саме: читати з розумінням, висловлювати власну думку в усній і письмовій формі, критично і системно мислити, логічно обґрунтовувати позицію, діяти творчо, виявляти ініціативу, конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими.

5. З метою урахування вікових та індивідуальних особливостей розвитку і потреб учнів, реалізації компетентнісного потенціалу мовно-літературної освітньої галузі, а також забезпечення просування їх індивідуальними освітніми траєкторіями **на уроках словесності у рамках адаптаційного (5 - 6 класи) та базового циклів навчання (7 - 9 класи) української мови і літератури необхідно пропонувати учням активності** на основі взаємодії з іншими особами в усній формі, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях; сприймання, аналізу, інтерпретації, критичної оцінки інформації у текстах (інформаційних та художніх класичної та сучасної художньої літератури – української і зарубіжних) різних видів, медіатекстах, та використанні інформації для збагачення власного досвіду і духовного розвитку; висловлення власних думок, почуттів, ставлень та ідей, взаємодії з іншими особами у письмовій формі, зокрема інтерпретуючи інформаційні та художні тексти класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних); взаємодії з іншими особами в цифровому просторі, дотримуючись норм літературної мови; дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, аналізу їх.

6. Щоб реалізувати практичні основи конструювання компетентісно зорієнтованого уроку української мови (за О.В. Голик) згідно з вимогами чинних програм, необхідно активно **застосовувати сучасні підходи до навчання (особистісно орієнтований, компетентнісний, діяльнісний, інтеграційний, інклюзивний) та побудови уроку, вибору його форми, добору методів, вправ, прийомів, активностей та типів завдань**, які найперше на основі **проблемного навчання** мають сприяти формуванню й розвитку в учнів предметних (комунікативної та літературної) і ключових компетентностей, активізації пізнавальної діяльності, мотивації до навчальної діяльності та рефлексії за підсумками роботи.

7. На засіданнях професійних спільнот учителів української мови і літератури для побудови траєкторії професійного розвитку словесника, який працюватиме у 5 – 6 та 7 – 9 класах обговорити питання **«Зміст Державного стандарту базової середньої освіти (2020): особливості реалізації положень щодо мовно-літературної галузі»**, запланувати на майбутнє заходи з обміну досвідом роти учителів-словесників з порушеного питання і анонсувати у засобах масової інформації адреси цікавих методичних напрацювань.